Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Tarybos direktyvą, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB dėl lengvatinių pridėtinės vertės mokesčio tarifų

COM(2008) 428 galutinis – 2008/0143 (CNS)

(2009/C 218/19)

Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 93 straipsniu, 2008 m. rugpjūčio 28 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

„Pasiūlymo priimti Tarybos direktyvą, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB dėl lengvatinių pridėtinės vertės mokesčio tarifų“

Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2009 m. vasario 2 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Sergio Ernesto SANTILLÁN CABEZA.

451-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2009 m. vasario 25–26 d. (2009 m. vasario 25 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 171 nariui balsavus už ir 7 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK pritaria techniniams pakeitimams (daugelis jų yra esminiai), kurie pasiūlymu priimti direktyvą daromi Direktyvai 2006/112/EB. Tačiau jis apgailestauja, kad pasiūlymo taikymo sritis yra ribota dėl nepakankamo politinio sutarimo.

1.2 Kaip jau buvo pasakyta anksčiau, PVM taikymas energiją taupančioms ir ekologiškoms paslaugoms ir prekėms yra aspektas, kurį būtina apsvarstyti.

1.3 Kalbant apie mažesnio PVM taikymą būsto renovacijos, remonto, perstatymo, išlaikymo ir valymo paslaugų teikimui, EESRK abejoja, ar verta išbraukti nuorodą į „socialinį“ būstą. Bet kuriuo atveju, kadangi taikyti lengvatinius tarifus nėra privaloma, šis sprendimas yra kiekvienos valstybės narės reikalas.

1.4 Suteikiant galimybę visoms valstybėms narėms taikyti lengvatinius PVM tarifus restoranų ir viešojo maitinimo paslaugoms (kai kurios valstybės narės jų atsisakė), siekiama sudaryti vienodas sąlygas, kadangi pagal esamą tvarką konkurencijos iškraipymo galimybė yra nedidelė. EESRK pritaria nuostatai, kad alkoholiniams gėrimams lengvatiniai tarifai netaikomi.

1.5 Kalbant apie „materialaus kilnojamojo turto nedidelį remontą“ ir atsižvelgiant į plačias vartojamas sąvokas, valstybės narės savo įstatymuose nustatys paslaugas, kurioms bus taikomi lengvatiniai tarifai.

1.6 EESRK siūlo dietiniams produktams, kurie skirti sergantiems tam tikromis ligomis, netaikyti PVM (žr. šios nuomonės 4.8.6 punktą).

1.7 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas siūlo pasiūlymo kriterijų pakeisti ir III priede įrašyti automobilių remonto ir priežiūros paslaugas, kaip nurodyta šios nuomonės 4.8.5.1 punkte.

1.8 EESRK pritaria nuostatai lengvatinius tarifus taikyti platesnei prekių ir paslaugų kategorijai, jeigu tai suderinama su valstybių narių konkrečiais biudžeto ištekliais, ekonomine padėtimi ir Europos Sąjungos valstybių narių vidaus rinkos interesais.

1.9 EESRK teigiamai vertina Komisijos pastangas siekti visiško PVM tarifų suderinimo, tačiau apgailestauja, kad ES Taryba nepriima politinio sprendimo.

2. Įžanga

2.1 Pasiūlymą priimti direktyvą, apie kurį kalbama šioje nuomonėje, sudaro 2006 m. direktyvos, toliau vadinamos „PVM direktyva“, **papildymai ir techniniai pritaikymai** [1].

[1] 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11).

2.2 Komisija teigia, kad siekiama įgyvendinti nemažai neatidėliotinų reformų spręsti teisines ir politines problemas „dėl skirtingo direktyvos aiškinimo arba nevienodų sąlygų valstybėms narėms taikyti lengvatinius tarifus tose srityse, kur šis taikymas neturi poveikio tinkamam vidaus rinkos veikimui“.

2.3 Šiuo pasiūlymu siekiama valstybėms narėms suteikti daugiau savarankiškumo ir tikrumo, taip pat ir vienodą sąlygų taikymą.

2.3.1 Nors pasiūlymas nėra skirtas tik MVĮ (pagal Lisabonos strategiją MVĮ yra prioritetinė veiksmų sritis), joms jis turės teigiamą poveikį, kadangi reglamentuojamuose sektoriuose veikia daug MVĮ ir pasiūlymas suteiks joms teisinio aiškumo dėl tolesnio lengvatinių PVM tarifų taikymo šiuose sektoriuose.

2.4 PVM direktyvos pakeitimai yra keturių tipų:

— įtraukiamos vietoje teikiamos paslaugos, įskaitant nuolatines atnaujintas nuostatas dėl IV priede nurodytų darbui imlių paslaugų, kurios nustos galioti 2010 m. gruodžio 31 d. Dėl to IV priedas bus išbrauktas,

— išbraukiami straipsniai ar pastraipos, kurie yra laikino pobūdžio arba susiję su ankstesne konkrečia padėtimi valstybėse narės,

— redakciniai patobulinimai,

— III priedo redakcijos pakeitimai; tarp jų „prekių ir paslaugų, kurias tiekiant ir teikiant gali būti taikomi 98 straipsnyje nurodyti lengvatiniai tarifai, sąrašas“.

3. **Naujasis III priedas**

3.1 Redakciniai pakeitimai ar konkrečių kategorijų papildymai.

3.1.1 3 kategorija: **farmacijos produktai**. Įrašoma „absorbuojantys higienos gaminiai“; jie apima moterų higienines priemones ir vaikų sauskelnes.

3.1.2 4 kategorija: **įranga neįgaliesiems**. Įrašoma „aparatai bei elektrinė, elektroninė ar kitokia įranga, transporto priemonės (…), taip pat tokių prekių išperkamoji nuoma ar nuoma (…)“. Į pasiūlymą dabar įrašyta specialiai neįgaliesiems suprojektuota ar pritaikyta įranga ar aparatai (pvz., Brailio klaviatūros, specialiai pritaikyti automobiliai).

3.1.3 6 kategorija: **knygos**. Įrašoma „garsines knygas, CD, CD-ROM ar panašias priemones (…)“. Kategorija išplečiama įrašant CD, CD-ROM ar kitas panašias priemones, kuriose iš esmės atkuriama tokio pat turinio informacija, kaip ir spausdintose knygose.

3.1.4 8 kategorija: **radijo ir televizijos transliavimo paslaugos**. Paaiškinama, kad apmokestinamas paslaugų teikimas, o ne jų gavimas.

3.1.5 9 kategorija: **rašytojų, kt., teikiamos paslaugos**. Paaiškinama, kad ši kategorija apima ir tas paslaugas, „už kurias jiems sumokėtas honoraras už autorines teises“. Pakeitimas padarytas, nes honoraras už autorines teises nėra apmokestinamosios paslaugos, bet atlyginimas už tam tikras paslaugas.

3.1.6 16 kategorija: **laidojimo ar kremavimo paslaugos**. Nauja formuluote siekiama apibrėžties objektą atskirti nuo paslaugų teikėjo kategorijos.

3.1.7 18 kategorija: **gatvių valymas, atliekų tvarkymas, kt.** Leidžiant taikyti lengvatinį tarifą trims papildomoms paslaugoms, kurios nėra įrašytos į šią redakciją, panaikinami neatitikimai: „nuotekų valymas ir perdirbimas“, „nuotekos“, „atliekų perdirbimas bei paslaugos, susijusios su atliekų pakartotiniu naudojimu;“

3.2 Paslaugų, susijusių su **būsto sektoriumi ir kai kuriais nekomercinės paskirties pastatais**, sąrašo išplėtimas.

3.2.1 10 kategorija iš dalies pakeičiama ir nauja 10a kategorija įrašoma siekiant:

— suteikti valstybėms narėms daugiau veiksmų laisvės išbraukiant nuorodą į būsto paslaugas, kurios yra „socialinės politikos dalis“,

— įrašyti būsto renovaciją, remontą ir valymą (šiuo metu IV priede), taip pat jo išlaikymą,

— maldos vietų, kultūros paveldo ir istorinių paminklų renovacijos, remonto, perstatymo, išlaikymo ir valymo paslaugoms taikyti lengvatinius tarifus.

3.3 Dviejų naujų kategorijų įrašymas

3.3.1 Restoranų ir viešojo maitinimo paslaugos

3.3.2 Šiuo metu galiojančio III priedo 12 kategorija (kuri nėra iš dalies pakeista) apima:

„viešbučių ir panašių įstaigų teikiamas apgyvendinimo paslaugas, įskaitant apgyvendinimą per atostogas ir stovyklaviečių ar namelių- autopriekabų stovėjimo vietų nuomą“.

3.3.3 Naujoji 12a kategorija apima:

„restoranų ir viešojo maitinimo paslaugų teikimą, išskyrus alkoholinių gėrimų tiekimą“.

3.3.3.1 Tokia papildoma nuostata įrašyta dėl dviejų priežasčių: a) būtinybės visas valstybės nares vertinti vienodai; b) todėl, kad šios paslaugos atitinka tuos pačius kriterijus, kaip ir kitos į pasiūlymą įtrauktos vietoje teikiamos paslaugos.

3.3.4 Vietoje teikiamos paslaugos

3.3.4.1 Šios naujos kategorijos apima penkias paslaugų rūšis:

„19) *sodininkystės ar landšafto tvarkymo paslaugų teikimas ir sodų priežiūra;*

20) *materialaus kilnojamojo turto, įskaitant visų tipų dviračius ir triračius, išskyrus visas kitas transporto priemones, nedidelis remontas;*

21) *materialaus kilnojamojo turto valymo ir priežiūros paslaugos;*

22) *priežiūros paslaugos namuose, pvz., pagalba namuose ir vaikų, pagyvenusių, ligotų ar neįgalių žmonių priežiūra;*

23) *asmens priežiūros tipo paslaugos, teikiamos kirpyklose ir asmens priežiūros įstaigose*“.

3.3.4.2 Į šias kategorijas įtrauktos ne tik paslaugos, įrašytos į šiuo metu galiojantį IV priedą, kuriuo iki 2010 m. gruodžio 31 d. nustatoma laikina tvarka, bet ir kai kurios naujos panašaus pobūdžio paslaugos.

4. **Pastabos**

4.1 EESRK šios nuomonės temą išsamiai apsvarstė nagrinėdama 2007 m. liepos 5 d. komunikatą dėl kitų nei standartiniai PVM tarifų [1], kuris savo ruožtu buvo pagrįstas įmonės „Copenhagen Economics“ pateiktu tyrimu.

4.2 Savo nuomonėje [2] EESRK pabrėžė šiuos aspektus:

— valstybės narės PVM tarifus taiko siekdamos tik fiskalinių tikslų,

— lengvatiniais tarifais atsižvelgiama į politinius ir socialinius kriterijus,

— PVM suderinimas lieka neįgyvendinama svajone; Komisijos nuomone, tai pateisina pastangas suderinti tarpvalstybinį poveikį turinčią arba **priimtus politinius Bendrijos kriterijus atitinkančią** veiklą,

— būtina užtikrinti, kad visi lengvatiniai PVM tarifai būtų **iš tikrųjų** pagrįsti socialiniais kriterijais,

— supaprastinimas ir skaidrumas palengvina verslo subjektų veiklą ir valdžios institucijų vykdomą kontrolę,

— atidedant galutinės sistemos taikymą, valstybėms narėms reikia suteikti daugiau savarankiškumo nustatyti vietos lygmeniu teikiamoms paslaugoms mažesnius tarifus.

4.2.1 Toje nuomonėje pateiktos pastabos vis dar tinka ir šiuo atveju.

4.3 Pasiūlyme priimti direktyvą pateikti tik daliniai ir patys aktualiausi šiuo metu galiojančios tvarkos pakeitimai. Komisija aiškina, kad ji nesiekia išsamios šiuo metu galiojančios direktyvos peržiūros, dėl kurios diskusijos „tik prasidėjo“. Tačiau šiuo pasiūlymu sprendžiami socialiniu ir ekonominiu požiūriu svarbūs klausimai, pavyzdžiui, restoranams, darbui imliems sektoriams ir vietoje teikiamoms paslaugoms taikomų PVM tarifų klausimas.

4.4 Techniniai pakeitimai

EESRK iš esmės pritaria visiškai techninio pobūdžio pakeitimams, jei jie būtini, patobulina redakciją ir paaiškina prieštaringus aspektus.

4.5 Su būsto sektoriumi susiję pakeitimai

[1] COM(2007) 380 galutinis, 2007 m. liepos 5 d.

[2] Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui dėl kitų nei standartiniai PVM tarifų, OL C 211, 2008 8 19, p. 67.

4.5.1 Būsto suteikimas ir statyba

4.5.1.1 Nuolatinis PVM lengvatų taikymas visoms būsto rūšims, ne tik toms, kurios susijusios su „socialine politika“, kaip numatyta šiuo metu galiojančioje 10 kategorijoje, labai išplėstų jų taikymo sritį. Šį pakeitimą pagrindžia tai, kad valstybės narės skirtingai interpretavo sąvoką „socialinė politika“, taip pat ir dėl galiojančių šių paslaugų apmokestinimo taisyklių, pagal kurias turtas apmokestinamas ten, kur jis yra.

4.5.1.2 Nors šiomis nuostatomis pasiekiamas suderinimas, galima nusistebėti, ar, atsižvelgiant į reformos poveikį, šie išsamūs principai nėra kraštutiniai ([1]). Ar lengvatinių tarifų taikymas visoms būsto paslaugoms, nepaisant to, kokia paslaugų kaina ir paskirtis, padeda pasiekti socialiniu ir ekonominiu požiūriu pageidaujamą tikslą?

4.6 Būsto ir kitų pastatų remontas

4.6.1 Būsto renovacija ir perstatymas, kai jie vykdomi kaip socialinės politikos dalis, jau buvo įtraukti į III priedą; į IV priedą jau buvo įtraukta privačių namų renovacija ir remontas, taip pat privačių namų ūkių valymas. Visiškai pagrįstai į dokumentą įtraukti „maldos vietos, kultūros paveldas ir istoriniai paminklai“.

4.6.2 Be to, išbraukta išimtis medžiagoms, „kurios sudaro didelę suteiktos paslaugos vertės dalį“. Taigi pasiūlymu siekiama, kad tais atvejais, kai prekės yra dalis teikiamų paslaugų, jų tiekimui būtų taikomas lengvatinis tarifas.

4.6.2.1 EESRK mano, kad abu pakeitimai yra pagrįsti.

4.7 Lengvatinio PVM tarifo taikymas restoranų ir viešojo maitinimo paslaugoms

4.7.1 Lengvatinio PVM tarifo taikymas restoranų ir viešojo maitinimo paslaugoms yra opus, daug kartų svarstytas klausimas; šiam taikymui vis dar prieštarauja keletas valstybių narių.

4.7.2 Pagal Komisijos paskelbtą poveikio vertinimą ([2]) barų, restoranų ir viešojo maitinimo paslaugos sudaro 6,1 proc. asmeninio vartojimo ([3]) ir 1,9 proc. pridėtinės vertės. Jos taip pat sudaro 3,3 proc. bendro užimtumo ([4]). HOTREC prekybos asociacija nurodė, kad šiame sektoriuje veikia 1 600 000 įmonių ([5]).

4.7.3 EESRK jau pabrėžė, kad šiam sektoriui taikomi tarifai turi įtakos ne tik vietoje teikiamoms paslaugoms, bet ir turizmo plėtrai tarp valstybių narių. Tokia padėtis, taip pat tai, kad restoranams taikomas PVM tarifas yra pagrindinis pajamų šaltinis, apsunkina bendro ES kriterijaus nustatymą; ir šis tikslas dar nepasiektas ([6]).

4.7.3.1 Poveikis valstybių narių turizmo sektoriams skirtingas. Komisija nežino su PVM susijusių rinkos iškraipymo atvejų viešbučių paslaugų sektoriuje (kuris vidaus rinkos požiūriu yra panašus į restoranų paslaugų sektorių), kuriam šiuo metu taikomi lengvatiniai PVM tarifai. Be to, išlaidos restoranuose nėra pagrindinė atostogų išlaidų dalis.

4.7.4 Dėl šiuo metu galiojančios tvarkos, pagrįstos laikinomis Direktyvos 2006/112/EB nuostatomis, atsiranda didelių skirtumų: 11 valstybių narių, remdamosi specialiomis leidžiančiomis nukrypti nuostatomis ([7]), taiko žemesnius tarifus, o kitoms 16 valstybių narių ši galimybė nesuteikta. Taigi siūlomu pakeitimu siekiama suvienodinti sąlygas šioje srityje.

4.7.5 Siekiant suderinimo su šiuo metu galiojančiomis nuostatomis dėl alkoholinių gėrimų įsigijimo įstaigose, kuriose jis vartojamas, būtina išbraukti alkoholinius gėrimus ([8]).

4.7.6 Bet kuriuo atveju būtina prisiminti, kad lengvatinių tarifų taikymas yra ne būtinybė, bet valstybėms narėms suteikta galimybė.

4.8 Vietoje teikiamos paslaugos ([9])

4.8.1 Naujosios 19–23 kategorijos apima daug paslaugų; kai kurios jų jau įtrauktos į šiuo metu galiojančios direktyvos laikinas nuostatas. Todėl, jei dokumentas nebūtų iš dalies pakeistas, nuo 2011 m. sausio 1 d. joms būtų taikomas normalus PVM tarifas.

([1]) Iš viso statybos sektorius pagamina 6,2 proc. pridėtinės vertės (27 ES valstybių narių duomenys); namų statyba sudaro pusę šios dalies, t. y. – 3,1 proc.

([2]) SEC(2008) 2190. 2008 m. liepos 7 d., Briuselis.

([3]) 25 ES valstybių narių duomenys (visos valstybės narės, išskyrus Bulgariją ir Rumuniją).

([4]) 27 ES valstybių narių duomenys. Jei skaičiuojami ir viešbučiai, jos sudaro 4,4 proc. bendro užimtumo.

([5]) Europos viešbučiai, restoranai ir kavinės. Visų trijų sektorių duomenys. HOTREC skelbiamas juose dirbančių darbuotojų skaičius – mažiausiai 9 000 000.

([6]) Nors kai kurios valstybės narės, pvz., Prancūzija, pritaria kitose šalyse taikomo lengvatinio tarifo taikymui, kitos šalys, pvz., Vokietija, tam priešinasi; Vokietija priešinasi bet kokiam lengvatinių PVM tarifų taikymo srities išplėtimui.

([7]) Tai Graikija, Ispanija, Airija, Italija, Kipras, Liuksemburgas, Nyderlandai, Austrija, Lenkija, Portugalija ir Slovėnija.

([8]) Direktyvos 2006/112/EB III priedo 1 kategorija apima: „Maisto produktai (įskaitant gėrimus, išskyrus alkoholinius gėrimus) (…)“.

([9]) Vietoje teikiamos paslaugos, įskaitant didelę dalį darbui imlių paslaugų, sudaro 4,8 proc. asmeninio vartojimo (25 ES valstybių narių duomenys, išskyrus Bulgariją ir Rumuniją) ir 2,1 proc. pridėtinės vertės. Manoma, kad jų ekonominė svarba nedidelė, išskyrus pastatų remonto sektorių.

4.8.2 Apskritai nėra pavojaus, kad šiame paslaugų sektoriuje, kuriame dirba daug žmonių, bus iškraipyta konkurencija.

4.8.3 Sodininkystės ir su ja susijusių paslaugų įrašymas yra pagrįstas, nes jų pobūdis toks pats, kaip ir kitų paslaugų.

4.8.4 „Materialaus kilnojamojo turto“ remontas:

a) paliekamas „nedidelio“ remonto apibrėžties kriterijus;

b) tačiau yra svarbus konceptualus pakeitimas – vietoje konkrečių prekių (dviračių, avalynės ir kt.) išvardijimo įrašoma bendra apibrėžtis. **Kilnojamasis** turtas yra toks turtas, kurį galima vežti iš vienos vietos į kitą (pagal Ispanijos civiliniame kodekse pateiktą apibrėžtį), o **materialaus** turto apibrėžtis yra nustatyta kelete Europos teisinių sistemų. Naujoji kategorija yra labai plati, taigi valstybių narių teisės aktuose turės būti nurodytos turto rūšys, kurioms direktyva taikoma remiantis kiekvienos šalies teisine sistema, nors EESRK siūlo netaikyti apribojimų skirtingų rūšių paslaugoms.

4.8.5 Automobilių remontas ir priežiūra:

— Atsižvelgiant į Europos Sąjungos ir valstybių narių finansines pastangas remti automobilių pramonę, atrodo, vertėtų aiškiai įtraukti automobilių remonto ir priežiūros paslaugas į vietoje teikiamų paslaugų sąrašą, kad padidėtų Europos automobilistų perkamoji galia, pagerėtų automobilių keliuose kokybė ir sauga bei būtų užtikrintas užimtumas šiame sektoriuje.

4.8.5.1 Todėl siūlomi šie pasiūlyme pateikto III priedo pakeitimai:

— (8)(20) po „(…) visų tipų (…) triračius (…)“ pakeisti „išskyrus visas kitas transporto priemones“ žodžiais „privačias ir pramonines variklines transporto priemones“,

— (8)(21) po „kilnojamojo turto“ įrašyti „įskaitant privačias ir pramonines variklines transporto priemones“.

4.8.6 Specialūs maisto produktai, skirti sergantiems tam tikromis ligomis:

— dietiniai maisto produktai, skirti sergantiems tam tikromis ligomis, pavyzdžiui, fenilketonurija ar celiakija, turėtų būti atleisti nuo PVM.

4.9 Darbui imlios paslaugos

4.9.1 Šios paslaugos jau įtrauktos į vietoje teikiamų paslaugų kategoriją (4.8 skirsnis).

4.9.2 Iš esmės ši kategorija apima darbus, kuriuos (palyginti su visa ekonomika) dirba didžioji dalis mažai kvalifikuotų vyrų ir laikinai dirbančių moterų. Palankesnis mokesčių režimas jiems gali suteikti daugiau stabilumo.

4.9.3 Kalbant apie poveikį, „Copenhagen Economics“ paskelbė duomenų, kad vietoje teikiamoms ir restoranų paslaugoms nustačius lengvatinius PVM tarifus padidėjo BVP dėl to, kad atsisakoma „pasidaryk pats“ pobūdžio ir šešėlinės ekonominės veiklos ir pereinama prie oficialios ekonominės veiklos.

Briuselis, 2009 m. vasario 25 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Mario SEPI